

(א) [מסופחה ב"ק פ"י ע"ש], (ב) או משכנו. רש"ל, א' ל"ז מהאמון, ד' י"א לאוקמי. ר"מ, ט' ר"מ מ"ז.

גליון הש"ס

תום' ד"ה אלא בו' ואור"י דל"ק"ט. קשה לי הא מה קשה בתמנין דקתני י"א' עד שיבא שם מקלט הודלה וקשה הא יש לו מנו לכפר הכל וי"א מוכח מירוש' שגני ו'.

הגהות הב"ח

(א) גמ' (אמר רב דהוה ימינא קמיה דתניי ואמר לי וכו') תל"מ וי"ב ס"א והא גי' דש"ס אמר רבי חייה וכו' וכו'; (ב) שם סז ל' סרבלא א"ל לא היו: (ג) שם שפיר קאמר ליה מ"ט רבא. י"ב גי' תוס' דלא משוי ליה רבא: (ד) רש"ב ד"ה מיתבא וכו' החומות ו' וטרטון שפכו לי לחייב או משכנו בידו איש נאמן: (ה) ד"ה אמר רב מישו וכו' ט"ל אחר שאל: (ו) ד"ה אמר ליה בעל הבית לאומן הסידי:

מוסף תוספות

א. והיינו טעמא דרבינו מרדכי מקצת וברכה דאומר (ב"מ ג.) מפני מה אמרה תורה מודה במקצת הטענה שבע דמינו נאמן מתוך שיכול לכפור בכל, חוקה אין אדם מעיז פניו בפני בעל חובו. רש"י. ב. [ו]היא דלא סמיך בה אי דאיכא עדים ארבע משום דאחריותו לישני דרבה פריך לישטא קמא או איכא עדים אפי' ליכא ראה, אחר אמאי יש לו חוקה, וקאי ללישטא בהרא או איכא עדים וראה, אחר אמאי יש לו חוקה. ירו. ג. עין נטבין וירי. ד. [ו]נשטבר ראשון סבור שהוא אותו טלית שנתן חבירו של זה ונתן לו המעות וחבירו נתחצה במעות ואפי' הטלית ביד האומן מוכרו לו ונמצא שהוא קנין לאומן ויזון שנתנו לזה להשתמש בו הרשות בידו. ריע"א. ה. ומסתמך שלי הוה. שם. ו. כי אבי היה סובר שנתן היה נתון לכופם שיוציאנה לפני העדים ויראו אותו כיון שיש עדים שראו טלית כשטליתו ברשותו ולא לאו ידידה הוא לא מפסיד. וסא.

חוקת הבתים פרק שלישי בבא בתרא

מו.

עין משפט
נר מצוה

קנו א מיי' פ"ט מהל' טוען הל' ב סמך עשין זה טוש"ע ח"מ סי' פט ספק ה: קנח ב מיי' פ"ו מהל' גולה הל' ו סמך עשין עט טוש"ע ח"מ סי' קלו ספק ה: קנב ג מיי' שם טוש"ע שם ספק ב: קס ד ה מיי' שם טוש"ע שם ספק א: קסא ד מיי' פ"ט מהל' טוען הל' א סמך עשין זה טוש"ע ח"מ סי' קלד ספק א:

רבינו גרשום

אלא לאו דליכא עדים וקתני דאומן מהימן באמריה. היכא דלית ליה עדים וראהי בעל הבית האומן דאמר דהיכא דליכא עדים כו ראה מהימן בעל הבית ותפס ליה וזה חכא אפי' דראה בעל הבית ביד האומן לא תפיס דהאומן מהימן. וסייעתא לרבה דאמר הואיל דאיכא תרתי אכל ראה לחור מהימן האומן דהכא נמי ליכא אלא ראה לחור: לא לעולם דליכא עדים ולא ראה. משה האומן מהימן אבל אי ראה אפי' דליכא עדים מצי תפיס רלא מהימן האומן דכתיבי: הא אחר. כגון סוהי יש לו חוקה: היכי דמי אי דאיכא עדים. שפסקיה אצלו וראה בידו אחר אמאי יש לו חוקה. אלא לאו דליכא עדים אפי' דליכא עדים וראה אחר יש לו חוקה אבל אומן אין לו חוקה הואיל דראה אפי' דליכא עדים. דבאיכא עדים לא מצי לה לאוקמי דמשום דאיכא למיפוך אחר אמאי יש לו חוקה הואיל דאיכא עדים בשלמא לאבי ניתא משום דליכא עדים וראה מהימן תפיס אדאן לו חוקה לאומן אלא לרבה דאמר דבעינן תרתי עדים וראה משה אין לו חוקה אבל אי ליכא עדים אפי' דראה יש לו חוקה והא קתני דאין לו חוקה קשיא: נתחלפו כלים בכלים בבית האומן. שחתיורו לו האומן כליו של אחר: הרי זה ישתמש בה. זה באותו כלי עד שיבא הלה ויטול את שלו ויחזירו לו את שלו אבל אם נתחלפו לו בבית האבכל כו: אמר רב חיאי. מפרש מאז איכא רב וישא לסיפא: וכי אין אדם עשוי לומר לאומן מכור לי טלית. למי שמתקשו מתוך רדיא עשוי לומר לו וכסבור היה האומן לכבוד אותו טלית של אחר ומכר טליתו של זה בהגנה ומדעתו נתן לו לזה טלית שאינה שלו עד שיפשפש ויראה אחר שלו שכבר ומשה מותר להשתמש בה דמדעתו נתן לו משא"כ בבית האבל ובבית המשתה: ל"ש. דמותר להשתמש אלא שנתן לו האומן הוא בעצמו. אבל נתנו לו אשתו ובניו אין משתמש בהן דשלא מדעת היב ניהלה: והוא נמי. האומן אי יחוב לו: לא אמן. דמשתמש בה: אלא דאמר ליה הא לך טלית זו סתם. משמע דמדעת יחובה ניהלהי דקא ידע דלא ידידה היא ונתנה לו לישמש בה: סבילי. טלית. לא היו דברים מעולם. שאין בידו טלית: אפקניה. טלית אחרתא דאמרת דלא ידדי הוא ויחזינה: אמר אברא. כלומר בוראי שלא אוציא לך טליתך:

אלא לאו דליכא עדים. עדי מסירה ואע"ג דראה: וקסני אומן מהימן. דקתני על בעה"ב להציא ראהי כרצה ומיוצמא דאצי דאמר לא מהימן היכא דראה: **דליכא עדים ולא ראה.** ודברי הכל מהימן דמני אמר לא היו דברים מעולם: **הא אחר.** איניש בעלמא דלאו אומן: **היכי דמי דבאומן אין לו חוקה ואחר יש לו חוקה:** אי דאיכא **עדים.** שמסר בעה"ב לאומן בפניהם והוא דראה הטלית עכשיו בידו א"כ היאך דייקין אחר יש לו חוקה הא כיון דאיכא עדים דמזכות פקדון צא לידו וגם רואין אותו עכשיו בידו דלא מני למימר החזרתיו לך הא ודאי לא מהימן לומר לקוח הוא בדי דמאי שגא מנאריס ואפטורופוס שאין יכולין לומר לקוח הוא בדי והא ליכא למימר דדלאיכא עדים ולא ראה מיירי והלכך אחר מהימן דהא אפילו אומן נמי מהימן לדברי הכל דהא אוקמינן לעיל [מה:] המפקיד אצל חבירו בעדים אין צריך להחזיר לו בעדים ומיגו דמני אמר החזרתיו לך כי אמר נמי לקוח הוא בדי מהימן: **אלא לאו דליכא עדים.** בשעת מסירה והלכך אע"ג דרואין אנו בידו דאחר יש לו חוקה דכיון דלאו אומן יכול לומר לקוח הוא בדי כדן כל הקוין מטלטלין מחזריהן שאין צריכין עדים אלא מכיון שהוא מוחזק בו יכול לומר שלי הוא שלקחתי ממך: **וקסני אומן אין לו חוקה.** היכא דליכא עדים ואיכא ראה כאצי: **סיוצמא דרצה.** דאמר לעולם מהימן אומן עד דאיכא תרמי. והשתא שמשעין מהכא

דמהפסקי אצל חבירו בעדים אין צריך להחזיר לו בעדים דהא דער ציה רבה לגצי דאצי ובהמוכר את הבית לקמן (דף ע.) פסקינן שאפילו המפקיד אצל חבירו בשטר אין צריך להחזיר לו בעדים. ומדקאמר גמרא אי דאיכא עדים אחר אמאי מהימן מנייה שמשעין שהמפקיד אצל חבירו בעדים ועדיין ישנו לפקדון בידו לפנינו שאינו יכול לטעון החזרתיו לך (ט) ולטעון שמכרו לי אח"כ אינו נאמן. וה"מ בצראה ותפס אצל אס לא ראה (ותפס) מהימן מיגו דאי צעי אמר החזרתיו לך כי אמר מכרת אותם לי נאמן וצבועה. וה"מ שהמפקיד אצלו בעדים אצל אס ראה טליתו ביד חבירו ומכירין בו עדים שהיה של זה הטוען לזה מה טיבו אלכך ואמר לו לקוח הוא בדי הוא נאמן דאין זה נאמן לומר הפקדתי אלכך מאחר שאין לו עדים. וה"מ שגמלא טליתו ביד חבירו שאינו אומן אצל ראה טליתו ביד אומן ואמר אומן לקוח הוא בדי אינו נאמן אפי' יש לו עדים שלקחו מזה בפניהם (ובא הלה ונטל את שלו) ואע"פ שלא מסר לו בעדים אצל אס לא ראהו בידו נאמן האומן לומר לקוח הוא בדי ואע"פ שמסר לו בעדים דמיגו דמני טעין החזרתיו לך כי אמר נמי לקוח הוא בדי נאמן. וה"מ דאומן אין לו חוקה בכלים שאותו אומן ראוי לתקן כגון לזכב בגד לזכוב ועלית לזכוב וכן חלוק וכל בגדים בני כיצוב ולעבדן עורות. וה"מ שיש חילוק בין אומן לבעל הבית בדברים שאין עשויין להשאל ולהשכיר אצל דברים העשויין להשאל ולהשכיר ל"ש אומן ול"ש כל אדם אס אמר לקוחין הן בדי אינו נאמן בזמס' שבעות (דף מו.): **בנים האומן.** שנתן לו האומן טלית של

דמהימן ואין כאן שום חידוש אלא ודאי איירי בצראה ואפי"ה אומן מהימן ומשני לעולם דליכא עדים ולא ראה ולא תני לרישא לשום חידוש אלא משום סיפא דבעי לאשמועינן דינא בנתנה לו תנא נמי רישא כל זמן שהטלית ביד אומן אע"ג דפשיטא היא ואין להקשות בזמאי דמשני אצי אמאי נקט בסיפא נתנה לו הוה ליה למיתני ראהו בידו אע"פ שהטלית ביד אומן דהא לא נחת תנא לאשמועינן מידי דינא דראה ולהכי קתני נתנה לו והוא הדין דראה נמי כנתנה דמי שהיה צריך ליתנה לו על כרחו: **אלא לאו דליכא עדים.** הקשה ריב"ס דהיכי מצינן לאורוי דליכא עדים אס כן אמאי בזמנו נשבע ונטול הא אמרינן צריש כל הנשבעין (שבעות דף מה: ושם) דאס שכרו שלא צעדיק מתוך שיכול לומר לא שכרתיך מעולם יכול לומר לא שכרתיך ונתמי לך שכרך וואורי דלא קשה מידי דחלף דלפונתא היא התם ועוד דהכא ליכא האי מיגו כיון שמודה בענקת ואי אמר לא שכרתיך מעולם הוה כופר בכל וחוקה דאין אדם מעיז פניו בפני בעל חובו: **אי דאיכא עדים אחר אמאי יש לו חוקה.** ונראה דבראה מיירי דאי בלא ראה אומן נמי יש לו חוקה מיגו דאי צעי אמר החזרתיו לך דאין צריך להחזיר לו בעדים אלא ודאי בצראה מיירי א"כ אחר אמאי יש לו חוקה כיון דאיכא עדים דמזכות פקדון צא לידו ולא מני למיטען נמי החזרתיו לך שהרי ראה ב פרה"ם נראה

לר"י מאד רחוק על כן לא נכתבין: **וכי אין אדם עשוי לומר למכור מכור לי טלית.** וטעה אומן ומכר את של זה שהיה סבור למכור את של חבירו ונתן לו את של חבירו תחתיו אצל אס לא היה עשוי לומר לאומן למכור לא היה מותר ממחמת שטעה אומן ונתן את שלו לחבירו דהוה כנתחלפו לו בצית האצל או בצית המשטה וסופו שיחזיר חבירו את שלו לאומן ויחזור ויתבע ממנו טליתו: **הא אית לי שהדי דחזויה גבך.** פי' טלית שהיו בו סימנים ענין שלי ואלו שהיה להם טביעות עין שהיו מניחים שהיא שלו: **ושפיר קאמר ר"י.** דלא משוי ראה מ"ט דראה תניא תימא לרש"א דמאי צעי למימר אי צעי למימר שפיר קאמר דלא משוי ליה ראה דלא צעי לפוקי דנחמיה דמה צריך למימר עלה ראה תניא פשיטא דאי מפיך ליה ויכירוה שהיא שלו דחייב להחזיר שהרי כפר ואמר לא היו דברים מעולם ונראה לו לפרש הכי שפיר קאמר כלומר שטוען טענה זו לא היו דברים מעולם דעל ידי כך לא משוי ליה ראה הואיל ולעדים לא היה צה טביעות עין ויכול לומר אחר היה אצל אי הוה טעין לקוח הוא בדי לא היה נאמן דאין לו עוד מיגו דאי צעי אמר החזרתיו לך או לא היו דברים מעולם דירא לומר כי הואיל ויש עדים שראו טלית כאותו שהוא שלו בידו והשתא אמי שפיר דקאמר מ"ט ראה תניא כלומר אע"פ שאינה ראה גמורה של טביעות עין אלא שהיו סימנין כמו שלו דראה דקתני בצרייתא משמע ליה בכל ענין ראהי (גמורה) אינו נאמן לומר לקוח הוא בדי: **שגח**

האומן ולא היו שואל שלא מדעת דמפרש לקמיה דאיכא למימר האומן נתן לו זה מדעת: **אמר רב חייא.** טעם דרישא צא לפרש מאי שגא מסריפא וכי אין אדם עשוי כו' והלכך איכא למימר שהאומן מכר טלית (ט) אחת שהוא מתקן בזמנות בעל הבית שזוה לו למוכרו וטעה האומן ומכר טליתו של זה ונתן לו טלית זו מדעת עד שיחזיר לו את שלו וכיון דמדעתו נתן לו מותר להשתמש בה מה שאין כן בצית האצל ובצית המשטה: ל"ש. דמותר להשתמש אלא שנתן לו האומן עצמו דאיכא למימר מדעת עשה: **אצל.** אס נתנו לו לזה אשתו ובניו אין אומן: **לא אמרן.** דאס נתן הוא מותר להשתמש בו אלא דאמר ליה הילך טליתך שלו וזו שלו ומדעת נתן לו חליפי טליתו שלו: **אצל.** אס אמר לו הילך טליתך כסבור הוא שזו היא שלו וטעות הוא ואסור להשתמש שלא מדעת. וכן הלכה: **רמאי דפומבדיתא.** האומנין שמציאין להן בגדים לתקן כדאמרינן התם (מגילן דף קסו.) פומבדיתא לויך אשני אושפיזין: **אמר ליה.** בעל הבית (ו): **הב לי סרבלא.** טליתי שמכרתי לך לתקן: **דחזויה גבך.** בגד אחר ראה והוא שלי ומיהו העדים אין מכירין בו יפה אס הוה: **הא אפקניה ונחזויהו.** הולא אמת עירא עדים שטעוין להשאל ולהשכיר אצל דברים העשויין טלית: **בזמנת לא אוציאו.** כה הציב רבא לאצי שאע"פ שרמאים הן הדין עמס דאפי' כשרים צבישראל יכולין לטעון כן: טלית חבירו מתכוין: **שפיר קאמר ליה.** האומן. כך השיב רבא לאצי